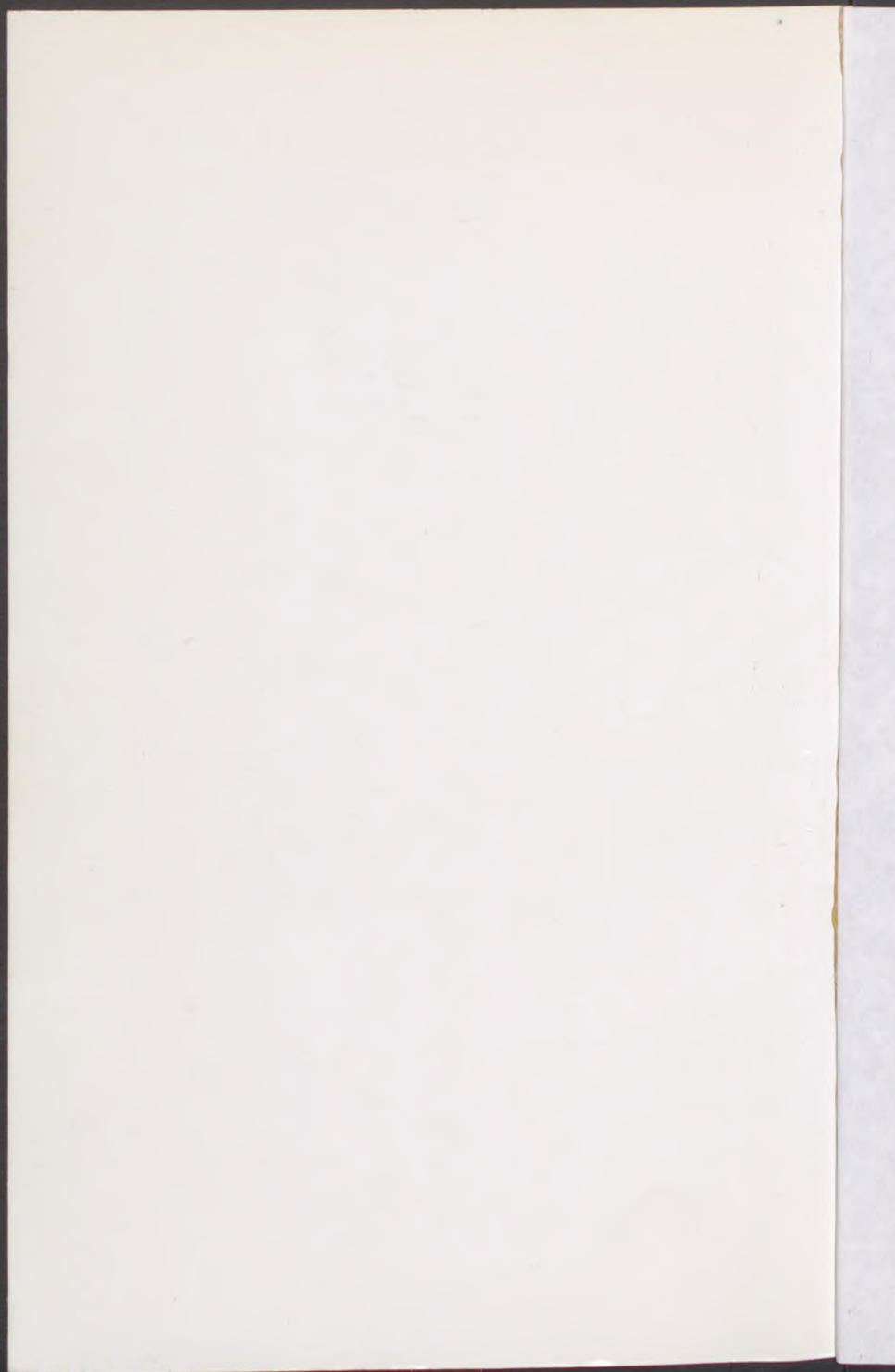

MB
152.180

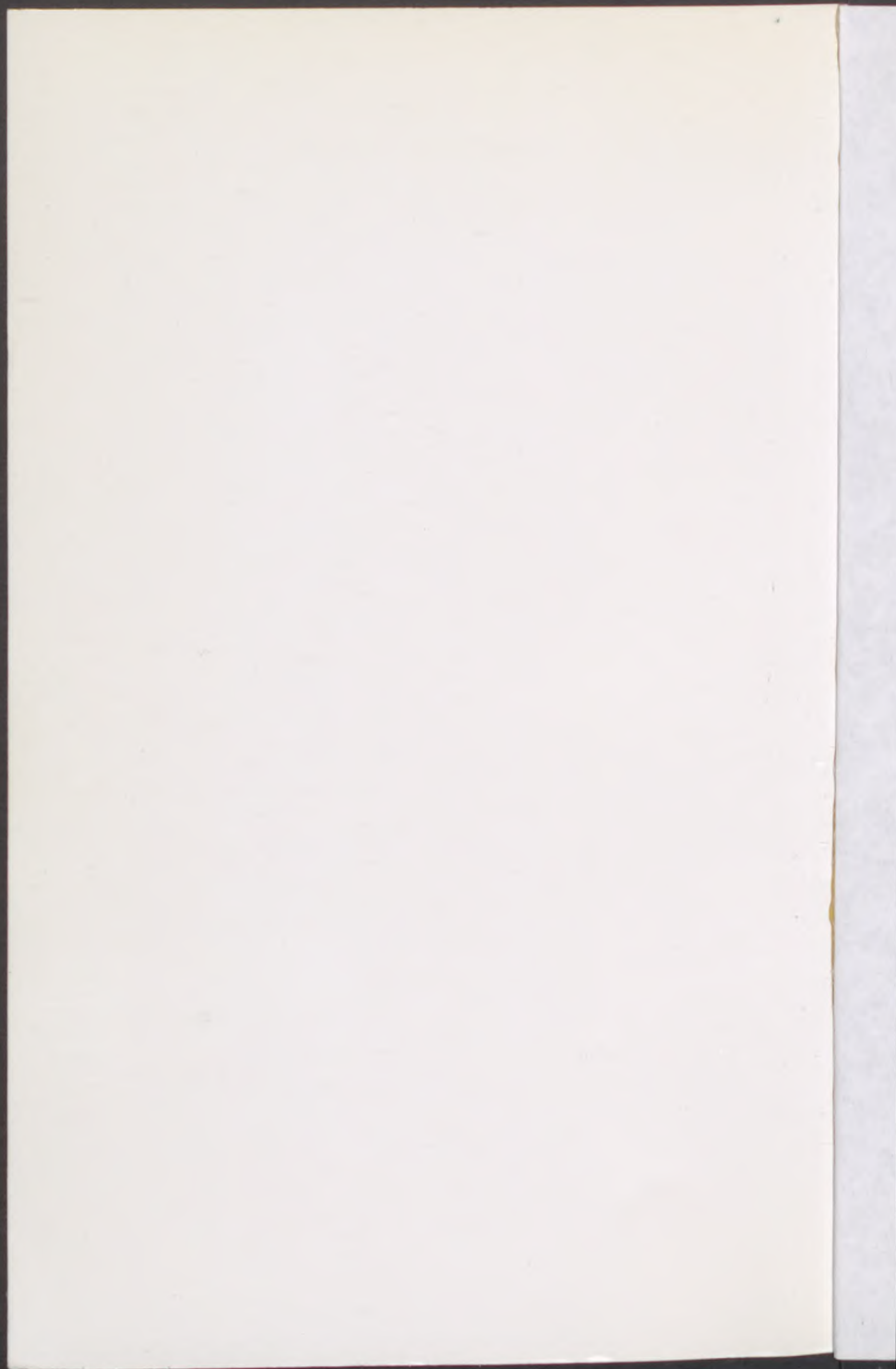
Kiss Benedek
Szűkülő szemmel

Felsőmagyarország Kiadó

KISS BENEDEK
SZŰKÜLŐ SZEMMEL

KISS BENEDEK

**SZŰKÜLŐ
SZEMMEL**

FELSŐMAGYARORSZÁG KIADÓ
MISKOLC, 1994

135443

A kötet
a Nemzeti Kulturális Alap
támogatásával jelent meg

© Kiss Benedek

MB 152. 180

1995

Felsőmagyarország Kiadó
Felelős kiadó: Serfőző Simon
A szerző fotóját Móser Zoltán készítette
Készült a Gazdász Nyomdában, Miskolcon
Felelős vezető: Vesza József
ISBN 963 7687 33 5

Az időből kilógva

As the King of Kings

JÁROK A NYÁRBAN

Járom a nyarat,
járok
hazai tájakon.
Itt indult bennem
világot látni
kéz a kézben
az öröm
s a fájdalom.

Repültem fölötte
repülön
délnek,
mint a madár, ha
ősz jön.
S íme, hajamat
veri a dér, már
őszben időzőm.

Az első szerelem
itt sajgatott meg,
56 itt sajgatott.
Asszonyról,
Istenről,
Hazáról
alföldül érzek
alföldül gondolkodok.

Nagyváros fogadott fiává,
de Alföld,
édes szülém
te vagy!

Járok a nyárban
hazai tájon,
s megsimogatom
dúlóút-ráncait.

TÉLI ALKONYON

Ilyenkor, ködös, téli alkonyon,
olyan, mint mikor szemem lehunyom,
ahogy nézek az ablakon kifele,
s a köd úgy fog körül, mint halk zene,
mint gomolygó, tej-színű illatok,
mint mikor, rég, mezőkről állatok –
tehenek billegtek hazafelé,
port gomolydítva az utcák fölé...
Nézem, nézem az utca tej-ködét
az ablakon át – szitál már a sötét –,
s közben hallgatom azt a halk zenét,
mi bennem sajdul – ó, régi nyarak!
elhagytatok, s én is elhagytalak
titeket! mégis, tüzetek olvasztgatja
– miként majd kint –: bennem, most, a havat!

De szép is voltál, én gyerekkorom!
Nem emeletre zártan – szabadon,
szabadon és szilajon nőtem én,
s mi köd most: fény volt minden, csupa fény.
Mi hatalmas volt, akkor, ott az ég!
Nem hinni – megélni lehetett Istenét:
naponta Benne éltem – oktalan
kölyök-állat, de kinek értelme van;
mint Ádám s Éva a bűnbeesés előtt:
nem szégyelltem a meztelen Időt,
mely végtelen volt, mint a Szeretet,
amiben fogantattak mindenek.

Ilyen naív az Éden lehetett!

Naív, s boldog... Vagy csak most gondolom,
érett fővel már, sok-sok fájdalom

*kráterétől hegyvidékké válva,
innen nézve vissza a sík tájra?*

*Meglehet. Mert még átkoztam is.
Az a kép mégsem torz, mégsem hamis:
minden idegen úgy rezdül ma is,
hogy perli vissza, perli örökét,
ami övé volt: a való mesét,
hol föltámadni lehet, sőt muszáj,
s a munka – játék, s a csoda – szabály.*

SÓVÁRGOK MÁR VISSZA

*Sóvárgok már vissza volt-időmbé,
valahányszor elvérzik a Nap.
Szebb már tavalyom, mint a jövője,
légyként lepik szívem a szavak.*

*Szám körül is szavak, szavak dongnak,
ki tudja már itt, melyik kié?
Szavak védnek, szavak szavatolnak,
s az ősz sárgáll, mint a trágyalé.*

*Ami való, mind ellenünk támad.
Már-már nem is fáj, mint a fog, ha az
idegét kiölték. Belesápad
igazába, sajog, mi igaz.*

PILLANATKÉP, ESTE, TAVASZ

Mit kezdjek ezzel az estével
ebben a nagyvárosban?
Az asztalomon ezernyi lim-lom,
fényképek, könyvek, mappák,
Szokratesz-szobor,
az ablakban
a fokföldi ibolya megbolondult,
és csak lilul, lilul, lilul,
az ablak mögött nagy tavasz van,
galambok homálylanak a fákon,
s a fák most préselik ki magukból
a nyomelem-hiányos csöpp leveleket,
buszok húznak el
megfáradt hazaigyekvőkkel,
fél óra múlva itt
mindent villanyfény permete sápaszt, –
hát mit kezdjek ezzel az estével
ebben a nagyvárosban?
Itt élek, de lelkem
a 6²⁰-as gyorsvonattal
szabad mezőkön száguldozik,
mint reklám-autókon
a választási kampányba bonyolódott
szabad demokraták,
itt élek, s várom,
hogy a nyugati dombság fölött
a Nap tűzgolyója kitegye
ez után a nap után is a pontot.

KI MENT MEG A GALAMBOKTÓL?

Csak két hétig nem voltam itthon,
s csupa galambszar az ablakpárkány.
(Békegalambszar.)
Az autók szélvédőjét meg mintha
direkt azért találták volna ki,
hogy szétleccsenhessen, lefoly-
hasson rajta a madárfos.
Zabálnak és szaporodnak a galambok
– mind, mind a békét prolongálja –,
s életünkre rakódik közben
„keményen, vastagon” a béke-guano.
Félelmetesek, mint egy mangalica-lom-
bokkal égre emelkedő, csapdosó
trópusi erdő. Örökké tigristől,
vad bikától s általában nagyvadaktól
óvakodunk, de ki ment meg a galamboktól?
Egy oroszlán legfeljebb felfal,
ám a galambok mindegyre megaláznak.
Hiába vagyunk okosabbak, erősebbek,
nehéz úgy élni,
ha nap mint nap azt tapasztalja az
ember, hogy hiába mos fogat, szidoloz
rézkilincset, hiába él a mentálhigiéné
újkori áldásával – le van ő szarva!

ANYÁM A BABONÁK KÖZT

Szegény anyám a babonák közt
érzi igazán jól magát,
Jézus-szíve és lidércnyomás
egymás mellett békésen megfér,
azok közt tud csak eligazodni,
mint akit folyton csal a világ,
s megpihen nagysodrá, téres vizeknél.

Bántja sok hivatal, s ő olyankor
Márit látja, a vén boszorkányt,
rögzött hiedelmei alatt
nem tud már soha kiegyenesedni.
Irtózik mindentől, hiszen szívének
mákony minden, mi ellene munkál,
legirtózatossabb mégis: a semmi.

Kapaszkodik hát fűbe, fába,
legvégül majd ama nagyharangba,
s pompa nélkül és felhajtás nélkül
el is jön érte majd az Isten.
Szegény anyám a babonák közt
érzi csak: jutott valami rangra,
s aggódik mégis: valami földit
magával hadd menekítsen.

CZIBULSKY
AZ ÉJSZAKAI VONAT PERONJÁN

Nevesincs-madár,
ki tán a bánat,
verdes szempillarács-kalitkában.
Szárnytolla kés,
nyaktolla kés,
farktolla kés,
magam – merő vér.
Mondaná: Lengyelország!
Mondaná: Hamu és gyémánt!
Mondaná mind, ami
kimondhatatlan.
Kattog a kerék,
durva vászoningemet: az éjszakát
egy dallam aranyszála hímezi
halhatatlanul,
de én,
halandó,
tört arcom fátumával bukom le rád,
Európa!

SZÉCHENYI IMÁJA

a „Végezzenek velük mielőbb!”
előérzetében (1844)

„Óh ti láthatatlan hatalmak,
kik ugyan titkos utakon vezetitek
az emberiséget végczéljaihoz,
de azért minden ép emberi teremtésbe
mélyen csepegtetitek a hazaszeretetnek, e
minden erények legbiztosb vezércsillagának
szent érzelmét,
ne hagyjátok
annyi bajjal küzdő vériünket
nyomorultan veszni s ÓH
VILÁGOS!ítsatok fel nagy és kicsit,
mert úgyis kevesen vagyunk...”

PETŐFI LÁZÁLMA AZ ELJÖVENDŐKRŐL

Március tizenöt –
ezer a gumibot.
Ezer a gumibot –
március tizenöt.

Mit is akartam én,
Én: csenevész kölyök?
Ezer a gumibot –
március tizenöt.

Lehetne április –
gumibot akkor is.
Május vagy december –
mi ember az Ember?

A Október is jövend:
kettő is! Egyike
öli a másikat –
iga már, nem Ige!

Március tizenöt –
ezer a gumibot.
Nyögnek a temetők –
mélyükben hánytorog
hány csenevész kölyök!

Március tizenöt –
zászlódísz a város.
Világlik a sötét.
Sötétlik Világos.

(1986)

RIGÓK, TI – LELKEK!

Temetők feketerigói –
tudtok-e
rothadó szívüinkről szólni?

Hátha a ti csőrötök
mondja ki rólunk is,
ami örök.

Mi bennünk sajog csak formátlanul,
általatok tán
meghallja az Úr.

Járom a temetőt,
Farkasrétet.
Holtak lent.
Fölöttük: rigóének.

Lent: holtak.
Szívükből gyökérző fákon
feketerigók a legfelső ágon.
Sirató menyecskek,
színfeketében.
S a földben:
katonák alszanak mélyen.

Anyóka-rigó,
rigó-apóka –
színfeketében,
Alvadtvér-nóta.

Járom a temetőt.
Rigók, ti, lelkek:
Istennel,
ugye,
értünk pereltek?

Árvábbak vagyunk, mint ti,
esendőbbek!
Idegiünk tépett rongy,
a szánk merő seb.

Temetők feketerigói –
lelkek:
rothadó szívükből
Istennek minket
fölénekeltek!

MIKOR A PRÉS FÖLSZAKAD

*Ó, az a mámoros pillanat,
amikor a prés fölszakad!*

*Mikor az egymásba sajtolt szemek
az utolsó csepp mustot is kihabozták,
mikor a csavarok meglazulnak,
s boldog szisszel tágul ismét
a préskosárba nyomorított
szőlőfürt-ország!*

*Ó, az a mámoros pillanat,
amikor a prés fölszakad,
mikor az egymásba sajtolt szemek
az utolsó csepp mustot is kihabozták!*

*Ropognak az áttételek,
ekkor már húzni nem lehet,
nem szabad,
pattognak a kemény akácfa-présfák,
hiszen az egymásba sajtolt szemek
a végső csepp mustot is kisajogták,
a legédesebb nedvet leadták,
ekkor már húzni nem szabad,
nem lehet,
repednek a kemény akácfa-présfák.*

*Ó, az a boldog pillanat,
amikor a prés fölszakad,
s boldog szisszel nyújtózik ismét
a préskosárba nyomorított
szőlőfürt-ország!*

CSUKOM A SZEMEMET

Nyitom az ablakot,
csukom az ablakot,
nyitva bár, csukva bár:
ülök és hallgatok.

Képzelek jó hazát,
megtartó holnapot,
de szemem ha nyitom:
rettegek, borzadok.

Így futnak a napok,
hagynak itt hónapok.
Mit sem ér, mit teszek,
s az sem, amit gondolok.

Csukom a szememet,
gondolok csillagot.
Ha csukom:
 borzadok,
ha nyitom:
 rettegek!

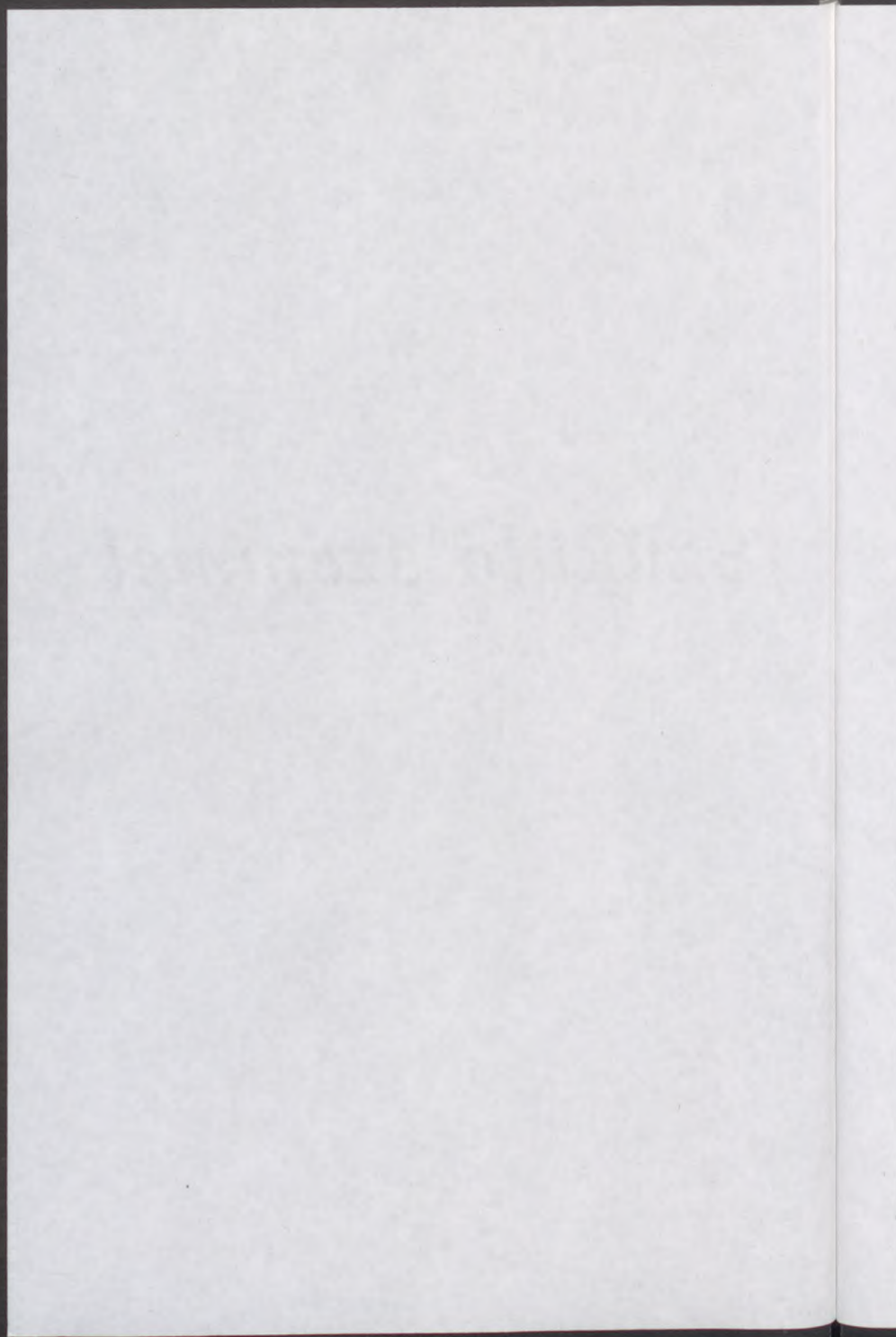
AZ IDŐBŐL KILÓGVA

Fogalmazom a pillanatot,
s a pillanat fogalmaz engem,
mégsem sikerül az időben
hiánytalanul benne lennem:
kilóg belőle kezem, lábam,
bár mint béka a kocsonyában,
belédermedve pislogok,
s azt sem tudom: ki s hol vagyok?

Tanulok újból imádkozni,
mert nem tudok már karácsonyozni,
örökké Húsvét grádicsát járom,
lila köd lepi el szemhatárom,
lilában leng elém Magdaléna,
lila esők árkolják arcom,
lilult mosolyt mosnak le róla,
lilán dideregnek vad-lila parton:

„Az esték múljanak el, istenem,
s múljanak délutánok, délelőttök,
a hétfők is múljanak, istenem,
múlják a kedd, a szerda és csütörtök:
kilóg belőlük kezem, lábam,
bár mint béka a kocsonyában,
beléjük dermedve pislogok,
s azt sem tudom: ki s hol vagyok?”

Szűkülő szemmel

GESZTENYEHULLÁS

Zsebemben az év első gesztenyéje –
boldognak lennem ennyi most elég.
Vagy majdnem. Szedem, gyűjtöm sok-sok éve
a babaarcú kreol gesztenyét.

Más kavicsot zörget a zsebében,
kulcsokat, pénzt vagy egyéb lomot.
Én egy gesztenyével is beérem.
Már ettől is – majdnem – boldog vagyok.

Emberibb lesz általa a múlás.
Még az elmúlás is emberibb.
Gesztenyéim, kreol babaarcok:
életünk hát így-úgy eltelik!

Így-úgy telik, nem ahogy gondoltam
valamikor, míg virágban állt
a gesztenyefa és a harsány lombban
ezer hangszer zsongott, muzsikált.

Így-úgy telik, s ha megáll az ember
a fasorban, csak mint a kutya
a törzs mellett: nézi szikkadt szemmel,
mint fakul a lombok aranya.

SZÜKÜLŐ SZEMMEL

Egy hete még a tenger,
cigánylány-sirályok rikoltozása,
homokpart gyehennájára vetve
testek kagyló-kitárulkozása,
combok közt gyöngy-ígéret,
csalánzó sötét moha,
az örökkön-örökké-várlak,
a tiéd-nem-leszek-soha.

Szítja szomjad a sós szél,
de szemed egyre szűkül,
és szűkülő szemedben
minden nő egyre szókiul,
már nem lányt keresel régen,
mégis mind lánnyá válnak,
bőriük feszes, nem rontja
ránca tapasztalásnak,
mint első, mind úgy nézed,
miként az Örök Évát,
s nem tudod: öregedés ez
benned, vagy fiatalság.

Egy hete még a tenger,
cigánylány-sirályok rikoltozása,
egy hete még a tenger,
s most
kész vagyok megint
a halálra.

ŐSZÜLŐ FÖLD

Madarak tébolydái az erdők,
az ősz, arany kalitka,
rájuk zárul.
Ülök fagyökéren,
nézek egy felhőt –
unottan úszik el
a láthatárról.

Zúgnak a madarak.
Mint hordóból must,
torkukból kiforr habzón
az ének.
Bennem is ébred egy távoli ritmus.
Levelet pottyant a fa –
űrüléket.

Alkonyul.
Aggastyán-arccá szürkül
az égbolt, kiveri csillag-borosta.
Unokája, a Föld,
lábainál ül.
Haja ősz, szeme albínó –
vöröslik csipkebogyók pirossa.

BABITS MIHÁLY A SZŐLŐHEGYEN

Fönt, a szőlőhegyen jó nekem,
hol nem ér el a város zsvajja!
Idegen, jaj, minden idegen
a világban, s minden idegem
mégis az otthont, rokont akarja.

De rokonom nincs e kocsmazajba,
mit fájó torokkal nem tudok
túlidalolni, s mit nem állhatok.
Itt ha új avar hull holt avarra:
Isten lép csak. Ott: minden unott.

Ott engem már minden elhagyott,
nem lehet már magam tovább csálni.
Kit szerettem, mind megtagadott,
s tudom, nemsokára meghalok –
ó jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Szívem mindig félt a lakodalmi
vígságoktól – nem kell félni már.
Belenyugszom: nem kell élni már...
S mégis: mégis. S: ó jaj, meg kell halni!
Fájt lennem, és: elmúlnom is fáj.

Harcok ura lesz, ki lekaszál,
mégis! – mindig harcba kényszerültem:
én, kinek a harc biztos halál,
ki akkor jut messzebbre, ha áll,
s töpreng magon, magán elmerülten.

De immár a tőkek közé ültem –
itt, a szőlőhegyen jó nekem.
Nem nagy orom: pannon táj, mit hűtlen

*nem hagytam el, bárhová kerültem.
Nem orom, de szőlőt, bort terem.*

*Ülj mellém a padra, kedvesem,
add a kezed: este van már, este.
A hold-lámpás ég, de már nekem
cigány tücskök ciripelik idelenn
altatómat: Tente, tente, tente...*

KÁNYÁK

Kányák a kert alatt,
fertelem-madarak,
szárnyasok szántás-fekete népe
kurrogat, károgat,
keringnek kert alatt,
szállnak
fül-veresítő télnek elébe.

Tél jön,
küszöbön
kapar a fagy-köröm,
ordas hideg a csontig harap.
Hol már a fecskepár?
Csak e kurr, csak a kár –
martalóc csőr a vetésre csap:
fertelem-madarak
a kert alatt!

MEGINT AZ ŐSZ

*A pulifürtös összibarackfák
lombjaikat mind elhullatják –*

*ősz ez megint.
S az ősz megint:*

*alázatosabb szívvel szeress,
szívedből már minden condrát kivess,*

*s tudd: kakukkszóra
már fakóbbra*

*válhat az arc is – így idd borod.
Ne kérdd: ki tegnap még veled ivott,*

*hová lett mára
kakukk szavára?*

*S jó lesz, ha „magányod begombolod” –
lifeg a szélben, míg magad vacogsz.*

AGGÓDÁS

*Azt képzelem gyakran, hogy meghaltál.
A magam-veszte annyit nem érdekel.
Elgondolom, mi lenne, ha nem volnál,
és megkönnyebbülök, hogy létezel.*

*E titkot talán Freud fejtette meg.
Bocsásd meg, hogy úgy szerettelek,
s mégis annyit elvesztettelek.*

*Már rég itthon kellene lenned, s nem vagy.
Ha én nem vagyok, nem gondolok vele.
Felajzott idegeim zsongnak s elhagy
istenem, a szabadok istene.*

*Rosszat gyanítok mindjárt, tragédiát,
hiszen Isten sem óvta meg egy-fiát.*

HA MARAD ÖRÖMÖD

Az ég havat zihál.
Ikrásodik a fény.
Darvadozik a táj.
felsír e költemény,
akár egy csecsemő.

Lehull a szürkület.
Alig virradt a nap,
s egyszerre este lett.
S még nem is láttalak –
rögzött későnkelő.

Menned kellett korán,
hogy értekezletek,
viták, csaták során
öröld idegzeted,
fogyaszd energiád.

De jössz már, jössz hamar,
hisz íme: este lett.
A szél havat kavar,
a szél körülssziszeg,
a szél arcodba vág.

A busz mindig tömött,
a cucc mindig nehéz,
s ha marad örömed,
az a megérkezés,
hogy itthon, újra, itt,

itt, hol gond kövül gondra,
hol újabb munka vár,
meg egy versek-bolondja,
ki iszik, kiabál,
bár óvnák karjaid.

ÖMLIK A KÖD

*Fenyőfát árulnak a standokon,
a város már Jézuska-illatú.
Köd önti el az utcát vastagon,
mint a nyáj előtt ha nyílik a kapu.*

*Alkony tölti meg szívem hirtelen,
nehéz már, mint a vízzel telt szivacs.
Villamos cserreg – a köd véresen
hever lecsorgó lámpái alatt.*

*Minden kirakat csupa sztaniol,
a járda meg csak kong, mint a harang.
Lélekharang. Lelkemnek válaszol.
Csillagot piszkít vállamra egy galamb.*

*Nem vettem semmit, pénzem sem maradt,
pedig kinyílt az Arany Kapu.*

Ködcafatok a kerekek alatt.

S ömlik a köd, mint hodályból a juh.

AHOGY MEGÁLLOK CSIKOROGVA

Mályvaszín verseimmel immár
házalhatok én – tél jön.
Rozsda pereg csillagról, fákról,
ha megállok fehérlőn,
rozsdá lepi szemhéjam, vállam.
Zuhogj csak, hó, hűen, csodásan,
csikorog fönt a firmamentum,
kocsma fogad be, asszony vagy templom –
mindegy, csak valami befogadjon,
valaki csöpp derűt, csöpp kedvet adjon, –
pereg a rozsda, hó pillézik rá,
ahogy megállok fehérlőn,
ahogy megállok csikorogva
rozsdában, hóban, romház-időben,
ahogy az ördögöt – várom az angyalt,
varangy ül mellemen – szabadítsa!
Tömjénnel, mirrhával, arannyal
s epével fizetem majd szabadítóm!

NAPFÉNY-VARANGY

Zajlik a Duna,
háta aranylik,
jégтарéjokon
napfény varangylik.

Varangyló napfény
vállamon is.
Mi szárny lehetne:
nyűves bilincs.

Roskasztyák vállam
fény nyűvei,
tocsogok tócsán,
lyukkal teli.

Lyukas már lelkem,
májam, tüdőm.
Cseppre csepp csöppen
szét a jövőm.

Cseppre csöpp cseppen
szét mind a múlt,
a feneketlen
bábeli kút.

Roskadoz vállamon,
hólé csorog.
Hóember volnék?
Olvadozok.

Zajlik a Duna,
háta arany.
Jégтарéjokon
napfény-varangy!

HA A TÉL BESZÉL

Hófehér
száj a szél –
a tél így beszél.
Bájol rád
hósubát,
ha dül-fül a szél.

Havakkal
betakar:
dől csak, dől a hó.
Minden egy
hópehely:
tél ajkain – szó.

Dül a szél,
fül a szél,
a hófehér száj.
Havakkal
betakar –
havat kiabál.

GYERTYA VAGY LÁMPA?

A gyertyában
leginkább
az a szép,
hogy lángját nem lehet
lejjebb-csavarni.
Feljebb sem.
Ahogy tud, ég.
S tudjuk, ebbe
bele fog halni.

A lámpa más.
A lámpa
máshogy ég:
lángja lélekként tud
felmagasodni.
Vagy pislákol koldusmód.
Ez emberi tét.
Isten lecsavarja,
aki talmi.

NAGY PÖRKÖLÉSRE KÉSZÜL MÁRCIUS

A tél torkából szakad a hó,
köhögés rázza: fagyos
légáramlatok sivítanak,
mintha elaggott, beteg tüdőből
tör föl a végzet köszörűjén fent
vérpárás sipákolás,
mintha ledöntött,
lábával eget karmolászó
hatalmas ártány fúj bugyborgó vérhabot,
mikor már hurkás tokája táját
meglyuggatta a kés.
Déli meg nyugati ciklonok kése
leszúrja mihamar az agyaras Tél-kant!
Érzem már: nagy pörkölésre
készül Március: mandulák öngyújtói
tüzet csempésznek majd minden fára,
kigyúlnak rétek, tar bozótok,
csonkolt gyümölcsösök,
s az ég hasát nyaldosó virágtűz-lobogás
leperzsel napjainkról minden
jégszilánk-sertét!

PARAZSAS TALPNYOMOKKAL

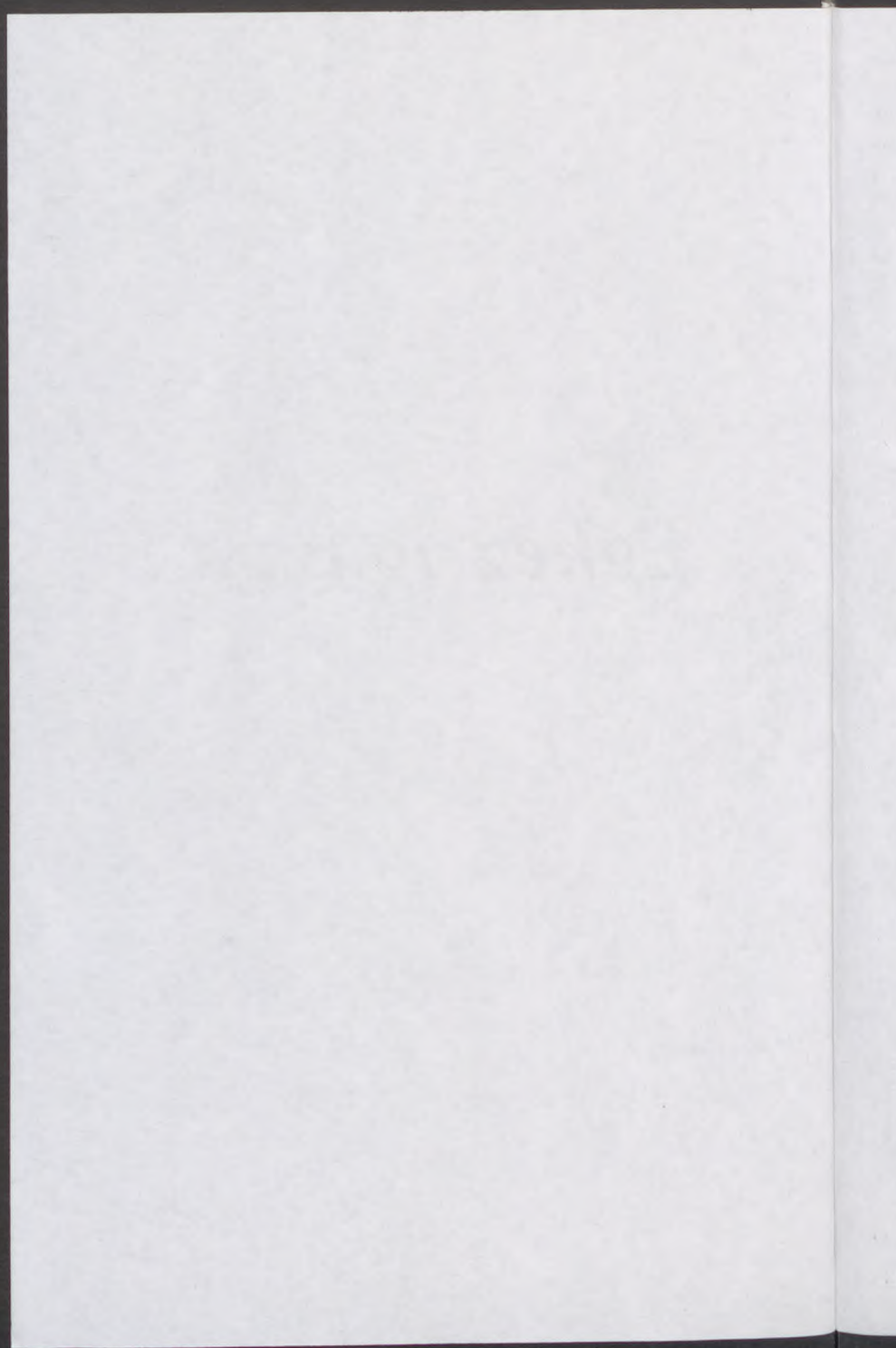
Áldott Nap, te januári!
Szólnak az ereszek furulyái,
rekedt szaxofon a Duna, bőg,
s rázkódik a szív, mint tenyeredben
egy kanári.

Ne hagyd abba, te Nap, januári!
Zengjenek a fények harsonái –
avatott varázsló vagy: tenyered
a vénhedt cigányasszonynak, a Földnek
mutasson szerencsés, jó jeleket!

Kabátszárnyaim szélbe tárva
megyek a hídon haza Budára,
parazsas talpnyomokkal a téiben;
égi rózsák a tócsák felett
kinyílnak tűz-fehéren.

Áldott, ezerszer áldott,
ki téiben itt nyitogat virágot!
Csírák tüze a töppedt havon:
lábnyomok –
ti téli virágok!

Éghez igazva

KÖVET RUGDALVA

Vadlúd magánya kiált az égen,
ködszerű permet
arcom vágja.

Szögmeredek utat mér a léptem,
kígyótekercs út
szinuszát mérem,
combodba szalad a fullánkja.

Sajogj csak, láb! hegyről le, hegynek
föl kaptatok mégis
követ rugdalva.

S virág sincs még bár,
magos kedvemnek
lombja reng, s benne
pirul egy alma.

TAVASZI LÁZBAN

Két fa között
harkály hullámlik át,
tavaszi lázban
üzemel a világ,
csattog a metszőolló,
kapák nyele fényesedik
tenyerektől, nyéltől tenyér
kérgesedik,
tavalyi vöröshagyma
nyuszifül-szárat tol föl,
puha szőnyeget szó a tyúkhúr,
venyigerakás füstöl,
asszonyi nevetés szikrája csap fölé,
telten
az adomázó vadász basszusa
beledörren,
kerékpárjára dől,
úgy ugratja a menyecs két;
elhúzza egy asztmás Trabant;
szeretné
nyugtatni sajgó tagjaid,
leülsz a padra,
rágyújtasz
s nagyot tüsszentesz
a képedbe cirmoló Napba.

TERRORAKCIÓ

Áprilisi hó,
áprilisi hó!
Lefújva a nemrég kezdett
tavasz-riadó.

Áprilisi hó,
gubbaszt a rigó,
zavarban a barackfaág,
mi az rajta: hó vagy virág?
A Nap már riadót zengett,
felindultak benne a nedvek,
s most – takarodó.

Áprilisi hó,
áprilisi hó!
Tél kémei, a hópelyhek
szirmok közé beépülnek,
ejtőernyős terroristák
fognak körül a barackfát,
szól takarodó.

Ne rettenjete, virágok,
erősítsetek!
Nincs már velük Fagy tábornok,
ő már elesett.
Délről felmentő-seregek
gomolyognak, özönlének –
Harsogj, riadó!
Nem győzhet e télutói
terrorakció!

OTTHON

Lányom kinyitotta az ablakomat,
hogy szívjak friss levegőt,
minthogy az ott terem.
Trabantok göthölnek bár
a ház előtt,
ám cigarettafüst,
az ne legyen.

Fiam meg sakkozik velem,
s idő-előnyt ad rendszeresen,
különben sosem győzném már le
az ifjú erőt.
Csak feleségem pöröl egyre velem,
miért emelgetem
akár a gőz
a konyhában a fazékfedőt.

(De lányom kinyitotta most
ablakomat,
s a füstön, gépzajon át
hallottam egy estvéllő madarat,
az-kinek füttye a szívembe nőtt!)

CSODÁKRA ÉHEZVE

Ánizsos áprilisi ájer –
a szél az égboltot kipókhálózta,
ám a pók maga a nyugati sarokban
bolondmód pulzál, meg-felragyogva.

Ánizsos áprilisi ájer –
az imént még permetezett az eső,
s most lám a szűk utcák fölött, magasban,
szikrát hány minden cseréptető.

Ánizsos áprilisi ájer –
szeretnék most veled kóborolni a parkban,
hallgatni az őrült madarakat,
s érezni, ahogy a rügy szinte pattan.

Ánizsos áprilisi ájer –
csodákra éhezve magam bolyongok,
kínálom arcom az alkonyi Napnak,
ropog, ropog a tavalyi torzszok.

Ánizsos áprilisi ájer –
most úgy ver szívem, hogy minden lehet még,
felhajtok egy pohár zöldveltelínit,
s várom magunkra az idők kegyelmét.

A ZÖLD BIRODALOM

Tavasze-llő tél-tehén érdes
nyelve nyalogatja borját,
fölnyílnak szemei – ragacsban
kifakadnak a barkák,
gyenge lábain alig áll még –
remegnek jegenyék, remeg
vadvizék bőre,
döfködi anyja tőgyét, rátapad szája
a felleg-tőgyre.

Kihordta hát vemhét a tél,
mint lelkiünk az újabb kegyelmet!
Tetőkön mohát emtet a fény,
bádogcsatorna énekelget,
arany dongó körözi egyre
a jegenyefa csúcsát –
röpköd a Nap, a szél
suhintja nyárfa-légycsapóját,
köröz a dongó,
mind magasabbra
pörgeti a drága energia,
tágul a láthatár,
megnő a kozmosz –
van honnan s hová fölszállnia.

Gyomok, fák,
bozótok,
füvek szívében
iszonyú erő erjed, gomolydul,
tülekszik millió sápadt csíra
föl s a Nap sugarán
színbe fordul,
hódító dühvel hánytorog föl

mélyből a szelíd hadsereg,
elfoglal minden kopár felszínt –
gazdag hadtápok a gyökerek,
sejt után sejt tolul,
tör egyre feljebb,
kis csingilingi virágokat
énekel, tengernyit, mámorban égve
a fényre özönlő földmélyi had,
ezerszólamú virág-zenével
ünnepel
a győztes ármádia - - -

Így alapít birodalmat
a Zöld
a Földre s az ember
álmaiba!

VÁGTA

Tüzes szél bodorítja a gesztenyék haját,
s a kedvesem is
fodrásznál ül éppen.

A fürtös akácfák most habosra hajtott csikók –
himbálózik lelkem
csikó akácok hószín nyergében.

Hahó – ma vágtatunk roncs autónkon,
szikrát hány szinte
a szürke sztráda!

Kushadni otthon? Zászlóját lengeti
felém az útszél
minden fűszála.

Irány a Balaton! Borúsan varjadzó
kedvem csak károgjon
szobába zártan!

Hahó – ma vágtatunk ruszki Roys-rosszban,
rezgesse a huzat
aggult szakállam!

Záporokkal az ég nyakon loccsinthat –
hejhó, száll lelkem
csikó akácok hószín nyergében!

Feszül rám fekete bársony-pantalló,
de ingem szabadon
lobog s fehérén.

LABDATEREK IGÉZETE

Labda ha duhhan,
zajdul a szívem,
víg gyepi viháncolás emléke hív;
O, ez az emlék
már menedékem –
labda ha duhhan: zajdul a szív.

Ritka öröm már,
hogyha beszálllok
egy-egy csapatba, hol űzik a bőrt,
várnak bár, várnak
még a barátok,
s zöld tó a fű is, mint azelőtt.

Ó, fiatalság,
én ifjúságom:
fű-tő fűrösztött s utcai por!
Kocsis és Puskás
köztünk játszott,
s köztünk cselezett szélen Czibor.

Csíkot varrattunk
a klott-gatyára,
két sapka vagy két tégladarab
volt a kapunk, és
csak vacsorára
széledt szét csillagokkal a csapat.

Lányok ha ültek
a pályaszélen,
hogy dobrokolt bennünk az a csikó!
S mikor „nagyok” közt,
nagy öltözőben
először feszült ránk csikos trikó!

Zöld: te igézel,
Zöld: babonázol
halálomig már, húnyhat a Nap,
Zöld: selymeiddel
éghez igazol,
végtelenség kötöz, zöld kábulat.

Lépcsőket járok,
mész gyűl a csontban,
lábaim fájnak már, hull a fogam,
ám öröm bozsgát:
bemájusoltam
december derét is! Már odavan...

Ó, ez az emlék
már menedékem:
labda ha duhhan, zajdul a szív.
Labda ha duhhan,
zajdul a szívem:
víg gyepi viháncolás emléke hív.

A „VAN” PILLANAT

Túnodni langyos kőre ültem,
gyíkként nyúlnak el lábaim.
S gyík rezzen, ím, a törek fűben,
mint sivatagi napverésben
zsibbadt imából beduin.

Rezzenek én is, összetörve
az arany búrát körülöttem.
Fáradt vagyok. De csendéletbe
merevedni nincs semmi kedvem.
Fáradt vagyok, s betelhetetlen.

Úgy fogadom magamba ezt a
napszentülést, mint esőt a földek.
Bőröm a vörös fényt szivacsként issza,
mintha soha már, soha többet.
És soha eddig. Mint gimnazista-

korom első igaz-szerelme:
előtte, utána reménytelenség.
Csak a van-pillanat hajlik szívemre,
hagyom hát, hogy rendjén minden beteljek –
így leszek a múltak fejedelme.

Utazom mindig a lenyugvó Nappal,
így köszönt mindig új ébredés.
Allok bár, mint koldus sarkon kalappal,
én mindent újra-élek minden nappal –
tengernyit éltem már, e ez is kevés.

Megnyugszom egyszer majd, szívemnek fogytán.
De addig zaklass csak, hangyálló vérem!
Sötétebbre égjek bár a koromnál,
így állok – s fekszem majd hófehéren.

Zaklass csak addig, te, hangyálló vérem!

ZONGORÁM EGY ORGONA

*Könnyű futam a zongorán,
és tollam rögtön sercegni kezd.
Szívem kalimpál szaporán,
s a toll hegye nedvezni kezd.*

*Aztán felzeng egy bariton,
én meg utána oboán, –
minden regiszter birtokom,
mert orgona a zongorám.*

*Zongorám ama orgona,
mi hajt anyám háza előtt:
hol narancs-szín, hol meg lila,
de a legtöbbször: Lorca-zöld.*

KISBORJÚ

Bokor legel az égzengésben,
bódiülő fák alatt.
Felhókben, az Isten ínyében
villognak rézfogak.

Mint a bokor, legelek én is,
dagadok vihar fűvén.
Apám a vihar: gomb a Nap és
a Hold szarva hegyén.

Anyám az ég – az ég legnagyobb
tehén minden felett:
Tejút-eres tőgye sajog,
s csak dönti a tejet.

ÖRDÖGÉ A KERESZT!

*Pünkösdi harang húzatik,
Péter-Pál napig hallatszik,
füttypipacsok, búzavirágsóhaj
hangját hímesen átverik.*

*Füttypipacsok.
Búzavirágsóhaj.*

*Fényharang, leng-bong a Nap,
lánglisztet rejt már a mag,
kereszteknek szép ideje megjő.
Karcsú száron szél matat.*

*Kereszteknek
szép ideje megjő.*

*Gomolyog, csurom-tajték a felhő,
tompá duhogás, majd rángó-dörgő:
ördögé a kereszt! kard, József-pecsét
őrzi a fáraók magtár-tömlöcét!*

*Ördögé a kereszt,
kard, lakat, pecsét!*

NAP-HAL-NAP

*Melege volt a Napnak,
leszállt a tóba fürödni.
Álcázta magát halnak,
kezdettt pikkelyesedni.*

*Szikrázott rajta a pikkely,
ahogy a hullámok hátán
lubickolt önfeledetten,
kövéren, pontyöreg-sárgán.*

*Föl-alá bukott a vízben,
szórta magáról a halpénzt,
belevakulva néztem,
mígnem az égre szállt ismét.*

*Szárítókötél-sugáron
felleg-törülköző lengett,
kékbe terítette, ráhevert
a Nap és napozni kezdett,*

*én meg borzongtam lent a zöldben,
mert aznap nem láttuk többet.*

TOMBOL A KÁNIKULA

*Nagy már fiam, elutazott,
és róla semmi hír.
Nem ír levelezőlapot,
egy árva sort sem ír.*

*Lányom is nyaral valahol –
hát vele mi lehet?
Az asztalán levélhalom –
szerelmeslevelek.*

*Tombol a kánikula, forr
a Dunában a víz.
Ha várnának rám valahol,
elmennék magam is.*

*De senki nem vár, egyedül
anyám, szegény, talán.
A pincéjében dinnye hűl,
tej alszik asztalán.*

ÉVSZAK

Juhász Ferencnek, születésnapján

Ez az az évszak,
mit elfelejteni
gyermek se tudhat.

Ez az az évszak,
amikor megméretik minden,
búza a földön,
vérvnyomás
az ereinkben.

Ilyenkor esőt vár az ember,
az égre néz,
ilyenkor földgyúró-szerellemmel
csuszamlík hasra a kéz.

Ez az az évszak,
mit elfelejteni
gyermek se tudhat.

Ilyenkor szülni kell,
őszülni kell,
s ki mondja meg: a szülés
fájóbb vagy az őszülés?
De aki ilyenkor születik,
azt a Nap hatalma ója,
hisz egyszer minden betelik,
de kevés válik valóra.

Ez az az évszak,
mit elfelejteni
gyermek se tudhat.

Ez az az évszak,
amikor minden megméretik,
mert kevés válik valóra,
bár a kalász telik.

AZ ÚR SZESZÉLYE

Hogy vártad a napfényt egész héten át,
s alig utaztál el – ragyog, ím a Nap.
Csak bennem borong most. Vigaszt a bor sem ad,
vágna'm falhoz inkább részeg poharamat.

A „plázs” megéledt újra – nélkülöd.
Szemérmetlen combok forralják a
tengert, mint spirálunk a teavizet.
Tüzel távolban egy gyógyház bárka.

Tegnap az ég sárlott, ma a tenger –
nagy céda mind a kettő, s halálosan
oda vagyok értük, de most nem kell
más gyönyör – most leiszom magam.

Hiányzol, kedves, mint egy héten át
neked hiányzott e késő verőfény.
Borongok, s bár vigaszt a bor sem ad:
iszom, mert nem bocsáthatom meg másképp
az Úr szeszélyét
a halandók iránt!

ÜNNEP

Díszkivi-
lágí-
tás!

Díszkivi-
lágí-
tás!

Szent István-nap!
Fodroz a Duna vize,
hullik a csillag bele,
díszkivi-
lágí-
tás!

Tömve a rakodópart
emberrel.
Hengerel a hold arany
hengerrel.

Szent István-nap!
Durrognak a rakéták,
szép ez a tűzijáték,
szép, csoda-
szép!

Gellért-hegyről
szikraeső zuhog,
ámul a nép.

Díszkivi-
lágí-
tás!

TÖRTÉNET

Megtörtént hát, amit nem gondoltam!
(Mit nem gondolok, mindig megtörténik.)
Áldozatom lettél.
Áldozatod voltam.
Így kell zuhannunk most már
az égig!

Sistergő, kettős rakétaként
zúdulunk sajgón a végtelenbe.
Minden porcikám sercegve ég.
Szép a tűz, de füsttel szakad egybe:
fél-álom, fél-való,
de egy a medre.

Persze, majd egyszer emlékeziünk,
s: Kivel is történt ez?
kérdézzük egyre.
Élni fog pedig mind, mi messze túnt,
s nem ismerünk rá
egyetlenegyre...

GYÜMÖLCSELTEVÉS TÉLIRE

Varasodnak a nyár harapásai
börömön, csihad a láz,
számon pipacsmeggy rúzsza,
a búzák skarlátfoltjait is
túlnövi csontosodón a kalász,
de szerelem munkál még bennem,
cserzi arcomat, dolgozik,
érted és értem érleli
az égbolt éjjelre csillagait,
létrázó szívéinkkel fölérjük még,
akár az ágak hegyén a meggyet,
magasodnak még álmaink,
magasodnak még szerelmek,
cukrozzuk, dunsztoljuk télire,
mint gyümölcseit a nyárnak,
s a nyarat magát, júliust,
viselvén kívül-belül
a felhorzsoló lázat.

KEZEM FIAM FEJÉN

*Kezemet fiam fejére teszem,
mint rég enyémre nagyapám.*

*Idő száll, én már
nem is leszek talán,
mikor egyszerre
megáll majd tétován,
s tudja már: az öröksége –
az volt a fején a kezem.*

*Kezemet fiam fejére teszem,
mint rég enyémre nagyapám.*

KÉSŐ-INDIÁN-NYÁR

Gesztenye gurul, mint a nevetés:
puttó-hasát csiklandozza a fény.
Levelek cseppje sárgáll, mint a méz.
Darazsak dongnak rakott venyigén.

Szüreti idő, késő-indián-nyár.
Ha ki most nem szed, bort másnál iszik.
Méz hulló cseppje – akácfalevél sárgáll.
Langy sugár: tarts meg, tarts ki tavaszig!

Tengerek hava szakad ránk nemsokára,
jég-fog öröl majd, zabál a fehér.
De most még késő-indián-nyár van.
Darazsak dongnak rakott venyigén.

S gesztenye gurul, mint a nevetés.

VÉREDNEK VOLT IGAZA

*Ajándék ez az ősz,
ezek a birsalma-sárga éjszakák,
ajándék szemed rebbenése is, ha
megfodrozza a világ
mind északibbra forduló szele,
mert úgy vagyunk már,
mint akik nem sokat várnak,
tenyerünk teli mégis
mindújra simogatással, dióval.
Álmodó vérednek volt igaza, mikor
tisztulván, tavaszunk betetőzvéen
azt súgta: kezdjünk bátran a nyárba,
s miattad, éretted, most, lám,
az ősz is megszeretem.*

GYŰRŰ NÉLKÜL

Jegygyűrűmet elnyelte a tenger,
játszódnak vele bakfis halak.
De véle a szerelem nem veszett el –
gyűrű nélkül tartasz s tartalak.

Jelkép volt? Vagy csupán kérdést tett fel
az őselem: látná, mi marad?
Szabad húségben, meggyűrűzetlen
lettem társad, s így tartottalak.

Szabad húségben, meggyűrűzetlen
rég tartasz már s én rég tartalak.
Válassz engem mindújra, szerelmem,
s mindújra téged választalak!

BIZTATÓ

Ég vörösen a vadszőlő levele,
édesen csordul
az érett szőlő leve,
kapatos darázs a Nap, már nem szúr,
sugár-lábakkal markolja az eget,
míg aláfordul.

Hidegek jönnek, kedves, de ne félj,
kívül-beliül ha csonkol is a tél,
lesz még erőnk ragyogni
kimájusultan,
mint valamikor,
koldusként bár,
egymásra hulltan.

Világra melengettünk két gyermeket,
s ha hűlünk, most már ők
melegítenek,
el-visszaszállnak
hullámló, fiatal remegéssel, –

ne gondolj,
ne gondolj még, kedves, a téllel!

NŐK

*Mint lepkének a sima üveg,
ha nekirepiül s rajta át nem juthat,
akkora titok és akadály vagy
előttem, mit nem fejtheti meg.
Elnézem alvó párnán a fejed,
vagy fűben, ha nyugágy öble ringat,
s érzem, olyan fölfoghatatlan vagy,
mint lepkének a sima üveg.*

*Ilyen minden asszony. Bogártól is félnek,
pedig bátorságuk hősöket lebír.
Könnyükben is hatalom s ígézet,
míg fiuk ölükbe visszasír,
tartják az eget fölénk s a Földet
megtartják termőnek – s szemfedőnek.*

KÖSZÖNTŐ

*Étessen e szép föld
sóval, pogácsával!*

*Itasson a mennyég
jó remény borával,
erőnk erősödjék,
tűzünk égjen lánggal –
békéljünk e baglyot
varjadzó világgal!*

*Étessen e szép föld
sóval, pogácsával!*

CÍMMUTATÓ

AZ IDŐBŐL KILÓGVA

Járok a nyárban	7
Téli alkonyon	9
Sóvárgok már vissza	11
Pillanatkép, este, tavasz	12
Ki ment meg a galamboktól?	13
Anyám a babonák közt	14
Czibulsky az Éjszakai Vonat peronján	15
Széchenyi imája	16
Petőfi lázálma az eljövendőről	17
Rigók, ti – lelkek!	18
Mikor a prés fölszakad	19
Csukom a szememet	21
Az időből kilógva	22

SZÚKÜLŐ SZEMMEL

Gesztenyehullás	25
Szűkülő szemmel	26
Őszülő Föld	27
Babits Mihály a szőlőhegyen	28
Kányák	30
Megint az ős	31
Aggódás	32
Ha marad örömd	33
Ömlik a köd	34
Ahogy megállok csikorogva	35
Napfény-varangy	36
Ha a tél beszél	37
Gyertya vagy lámpa?	38
Nagy pörkölésre készül Március	39
Paraszas talpnyomokkal	40

95/3481

ÉGHEZ IGÁZVA

Követ rugdalva	43
Tavaszi lázban	44
Terrorakció	45
Otthon	46
Csodákra éhezve	47
A Zöld Birodalom	48
Vágta	50
Labdaterek igézete	51
A „van” pillanat	53
Zongorám egy orgona	54
Kisborjú	55
Ördögé a kereszt!	56
Nap-Hal-Nap	57
Tombol a kánikula	58
Évszak	59
Az Úr szeszélye	60
Ünnep	61
Történet	62
Gyümölcseltevés télire	63
Kezem fiam fején	64
Késő-indián-nyár	65
Vérednek volt igaza	66
Gyűrű nélkül	67
Biztató	68
Nők	69
Köszöntő	70

Ára: 199.- Ft

Kiss Benedek
megjelent könyvei

Gazdátlan évszak – versek
Kozmosz Könyvek, 1970.

Békesség nektek, utak! – versek
Szépirodalmi Kiadó, 1973.

Csiga, csiga, facsiga – gyerekversek
Forrás könyvek, 1976.

Korong Matyi álma – mese
Móra Kiadó, 1980, 1982.

Szemem parazsa mellett – versek
Szépirodalmi Kiadó, 1982.

Zenebona – gyerekversek
Móra Kiadó, 1982.

Napok és szemek – versek
Szépirodalmi Kiadó, 1985.

Fütyty Úrfi – gyerekversek
Móra Kiadó, 1986.

Március perzselt mezőin – válogatott versek fiataloknak
Eötvös Kiadó, 1989.

A világ örökbefogadása – válogatott versek
Anonymus Kiadó, 1993.

Kíss Benedek – Szűkülő szemmel